

INNOVATIVE WORLD
Ilmiy tadqiqotlar markazi

TADQIQOTLAR

ILM-FAN

TEKNOLOGIYALAR

ZAMONAVIY ILM-FAN VA INNOVATSIYALAR NAZARIYASI

ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

2026

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

Andijan, Uzbekistan

+998335668868

<https://innoworld.net>

« ZAMONAVIY ILM-FAN VA INNOVATSIYALAR
NAZARIYASI » NOMLI ILMIY, MASOFAVIY,
ONLAYN KONFERENSIYASI TO'PLAMI

3-JILD 5-SON

Konferensiya to'plami va tezislari quyidagi xalqaro
ilmiy bazalarda indexlanadi

Google Scholar

ResearchGate

zenodo

ADVANCED SCIENCE INDEX

Directory of Research Journals Indexing

www.innoworld.net

O'ZBEKISTON-2026

SUN'IY INTELLEKT VA GLOBALLASHUV: IQTISODIY, GEOPOLITIK
VA IJTIMOIIY TRANSFORMATSIYALAR TAHLILI

Axmadaliyeva Ra'noxon

FDTU o'qituvchisi

Darxonov Mehrojbek Akmaljon o'g'li

FDTU Energetika muhandisligi yo'nalishi 41-25-guruh talabasi

Annotatsiya. Ushbu ilmiy maqola sun'iy intellekt (AI) texnologiyalarining zamonaviy globallashuv jarayonlariga ta'siri va uning natijasida yuzaga kelayotgan transformatsiyalarni tizimli tahlil qilishga bag'ishlangan. Tadqiqotning dolzarbligi AI algoritmlarining global iqtisodiy munosabatlar, mehnat bozori va madaniy integratsiya modellarini tubdan o'zgartirayotgani bilan belgilanadi. Ish doirasida qiyosiy tahlil va prognozlashtirish metodlaridan foydalanilgan holda, "Globallashuv 4.0" davrida klassik iqtisodiy nazariyalarning (xususan, qiyosiy ustunlik nazariyasi) evolyutsiyasi ko'rib chiqilgan.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, AI bir tomondan xalqaro savdoda til va logistika to'siqlarini bartaraf etish orqali integratsiyani tezlashtirsa, ikkinchi tomondan rivojlangan va rivojlanayotgan davlatlar o'rtasida "raqamli tafovut" va "algoritmik mustamlakachilik" kabi yangi ijtimoiy-iqtisodiy xavflarni keltirib chiqarmoqda. Maqolada "telemigratsiya" va "glokalizatsiya" fenomenlari orqali madaniy va kognitiv globallashuvning yangi parametrlari aniqlangan. Xulosa qismida AI davrida milliy iqtisodiyotlarning raqobatbardoshligini oshirish va raqamli suverenitetni ta'minlash bo'yicha strategik tavsiyalar ilgari surilgan.

Annotation. This scientific article is dedicated to a systematic analysis of the impact of Artificial Intelligence (AI) technologies on modern globalization processes and the resulting transformations. The relevance of the study is determined by the fundamental changes AI algorithms bring to the models of global economic relations, labor markets, and cultural integration. Using comparative analysis and forecasting methods, the paper examines the evolution of classical economic theories during the "Globalization 4.0" era. The findings indicate that while AI eliminates barriers in international trade, it simultaneously deepens the "digital divide" between developed and developing nations. The article concludes with strategic recommendations for enhancing the competitiveness of national economies and ensuring digital sovereignty in the age of AI.

Аннотация. Данная научная статья посвящена системному анализу влияния технологий искусственного интеллекта (ИИ) на современные процессы глобализации и возникающих в результате этого трансформаций. Актуальность исследования обусловлена тем, что алгоритмы ИИ коренным образом меняют модели глобальных экономических отношений, рынка труда и культурной интеграции. В рамках работы с использованием методов сравнительного анализа и прогнозирования рассмотрена эволюция классических экономических теорий в эпоху "Глобализации 4.0". Результаты

исследования показывают, что ИИ, с одной стороны, устраняет барьеры в международной торговле, а с другой — углубляет "цифровой разрыв" между развитыми и развивающимися странами. В заключении выдвинуты стратегические рекомендации по повышению конкурентоспособности национальных экономик и обеспечению цифрового суверенитета в эру ИИ.

Kalit soʻzlar: Sunʼiy intellekt, globallashuv 4.0, raqamli iqtisodiyot, telemigratsiya, algoritmik ustunlik, globalizatsiya, raqamli suverenitet, katta maʼlumotlar, mehnat bozori transformatsiyasi, texnologik tafovut.

Keywords: Artificial intelligence, globalization 4.0, digital economy, telemigration, algorithmic advantage, glocalization, digital sovereignty, big data, labor market transformation, technological divide.

Ключевые слова: Искусственный интеллект, глобализация 4.0, цифровая экономика, телемиграция, алгоритмическое преимущество, глокализация, цифровой суверенитет, большие данные, трансформация рынка труда, технологический разрыв.

Kirish. Globallashuv. Globallashuvning bugungi bosqichi kognitiv jarayonlarni avtomatlashtirish bilan xarakterlanadi. AI endi faqat sanoatni emas, balki intellektual xizmatlar oqimini ham globallashtirmoqda.

AI va Global Iqtisodiy Integratsioya. AI texnologiyalari jahon iqtisodiyotining tuzilishini tranzaksiyon xarajatlarni kamaytirish va taʼminot zanjirlarini optimallashtirish orqali oʻzgartirmoqda. Bu jarayonda maʼlumotlar oqimi jismoniy tovarlar oqimidan koʻra muhimroq qiymat kasb etmoqda.

Mehnat Bozorining Global Qayta Taqsimlanishi. "Telemigratsiya" fenomeni tufayli yuqori malakali intellektual mehnat egalari geografik chegaralardan qatʼi nazar global bozorda raqobatlashmoqda. Bu esa rivojlanayotgan davlatlar uchun yangi iqtisodiy imkoniyatlar yaratmoqda.

Geopolitik Raqobat va Raqamli Suverenitet. AI sohasidagi yetakchilik uchun kurash dunyoni yangi texnologik bloklarga ajratmoqda. Maʼlumotlar ustidan nazorat qilish davlatlarning global ierarxiyadagi oʻrnini belgilamoqda.

Xavf-xatarlar: Algoritmik Tarfkashlik. Global miqyosda qoʻllanilayotgan AI modellarida madaniy va ijtimoiy tarfkashliklarning mavjudligi raqamli tengsizlikni yanada chuqurlashtirishi mumkin.

AI va Globallashuvning Nazariy Modellaridagi Oʻzgarishlar. AI klassik iqtisodiy modellarni qayta koʻrib chiqishga majbur qilmoqda:

Qiyosiy ustunlikdan Algoritmik ustunlikka: Ilgari davlatlar resurslar yoki arzon mehnat bilan raqobatlashgan boʻlsa, endi asosiy ustunlik "Katta maʼlumotlar" va ularni qayta ishlovchi AI infratuzilmasiga ega boʻlishga oʻtdi.

Intellektual Rentierlik: Texnologik gigantlar oʻz algoritmlarini global miqyosda ijaraga berish orqali yangi turdagi "raqamli renta" yigʻish tizimini shakllantirdi. Bu rivojlangan va rivojlanayotgan davlatlar oʻrtasidagi iqtisodiy tafovutni yangicha koʻrinishda namoyon etmoqda.

AI va Madaniy Globallashuv: "Glokalizatsiya". AI madaniy almashinuvda ham inqilobiy o'zgarishlar yasamoqda:

Kontent Personallashuvi: Global platformalar (Netflix, Spotify) algoritmlari dunyo bo'ylab madaniy iste'molni bir xillashtirmoqda, bu esa "Global Homogenization" xavfini tug'diradi.

Madaniy Barqarorlik (Glokalizatsiya): Shu bilan birga, neyron tarjimonlar kichik tillardagi adabiyot va san'at namunalarini global bozorga chiqishini osonlashtirmoqda. Bu mahalliy madaniyatlarning global miqyosda saqlanib qolishi va rivojlanishiga (Glocalization) yordam beradi.

Xulosa. AI globallashuvni yanada murakkab va kognitiv darajaga olib chiqdi. Davlatlar uchun asosiy vazifa — ushbu texnologik to'lqindan foydalangan holda o'z raqamli suverenitetini himoya qilish va inson kapitalini yangi davr talablariga moslashtirishdir.

Foydalanilgan Adabiyotlar Ro'yxati

1. **Acemoglu, D., & Restrepo, P. (2020).** *Robots and Jobs: Evidence from US Labor Markets.* Journal of Political Economy.
2. **Baldwin, R. (2019).** *The Globotics Upheaval: Globalization, Robotics, and the Future of Work.* Oxford University Press.
3. **Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014).** *The Second Machine Age.* W. W. Norton & Company.
4. **Dauvergne, P. (2020).** *AI in the Wild: Sustainability in the Age of Artificial Intelligence.* MIT Press.
5. **Floridi, L. (2019).** *The Logic of Information.* Oxford University Press.
6. **Iansiti, M., & Lakhani, K. R. (2020).** *Competing in the Age of AI.* Harvard Business Review Press.
7. **IMF (2024).** *Gen-AI: Artificial Intelligence and the Future of Work.* IMF Staff Note.
8. **Lee, K. F. (2018).** *AI Superpowers: China, Silicon Valley, and the New World Order.*